

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра теорії та методики фізичної культури**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

_____ Едуард СИВОХОП
“ _____ ” _____ 2026 р.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	014 Середня освіта (Фізична культура)
Освітня програма:	Фізична культура
Мова навчання:	українська

Положення ухвалено
на засіданні Вченої ради факультету,
Протокол № ____ від «____» _____ 2026 р.

Ужгород 2026

1. Організаційно-методичні вказівки

Комплексний екзамен зі спеціальності (надалі – державний екзамен) є заключним підсумковим контролем, метою якого є визначення рівня професійної придатності випускників факультету до роботи в галузі 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура). Державний екзамен проводиться у відповідності до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію УжНУ» за № 519/01-17 від 04.03.2015р.

Відповідальними за організацію державного екзамену є деканат факультету, випускова фізичного виховання, а за безпосереднє проведення екзамену і визначення індивідуальних оцінок – екзаменаційна комісія.

Випускова кафедра фізичного виховання бере участь в удосконаленні планових та облікових документів, підготовці посібників, методичних рекомендацій, проведенні інструктивних занять, обговоренні педагогічних інновацій, прийнятті рішень з удосконалення системи контролю та оцінювання, підготовці пропозицій до Вченої ради факультету.

Складання питань до проведення державного екзамену та формування екзаменаційних білетів забезпечують викладачі кафедри фізичного виховання які ведуть теоретичну підготовку студентів. Питання, які скеровуються на визначення рівня набуття студентами компетенцій, що визначені освітньо-професійною програмою розглядаються на засіданні кафедри та затверджуються Вченою радою факультету. Екзаменаційні білети складаються із 4-х питань. Всі білети мають бути рівнозначними по складності і включати 4 різні компоненти освітньо-професійної програми.

Для проведення державного екзамену деканатом формується екзаменаційна комісія із голови та не менше 3-х членів комісії.

Склад комісії затверджується наказом ректора «Про затвердження голів та членів ЕК з випуску студентів»

До державного екзамену допускаються студенти, які виконали навчальний план в повному обсязі.

Студенти зобов'язані: своєчасно з'явитися на державний екзамен; під час підготовки до відповіді користуватися виключно чернеткою, виданою секретарем комісії з печаткою факультету; надати повну відповідь на всі питання білету та відповісти на додаткові питання членів екзаменаційної комісії; дотримуватись встановлених правил проведення державного екзамену та вимог у відповідності до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію УжНУ» за № 519/01-17 від 04.03.2015р.

2. Методика проведення контролю

Опитування випускників проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, а умовах епідемії COVID-19 - в дистанційному режимі із записом процесу засідання екзаменаційної комісії та екзаменаційного процесу.

Під час екзамену перевіряється теоретична підготовленість з навчальних дисциплін, які включені до освітньо-професійної програми «Фізична культура» першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура).

Оцінювання проводиться за результатами усної відповіді на білети, питання яких відповідають змісту навчальних програм даних курсів та включають важливі елементи знань з інших навчальних курсів навчального плану та схвалені Вченою радою факультету.

Оцінювання відповідей на окреме теоретичне питання білету та допоміжні запитання проводиться відповідно за 25-бальною шкалою та національною системою оцінювання. Методика визначення оцінки міститься в таблиці 1. За даною шкалою оцінювання відповідей кожного студента проводить кожний член екзаменаційної комісії індивідуально.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання відповідей на окреме питання

Методика визначення оцінки	Національна оцінка	Бальна оцінка
Відповідь по суті, правильна і повна	Відмінно	23 - 25
Відповідь по суті, правильна, але не достатньо повна	Добре	20 - 22
Відповідь по суті, загалом правильна, не достатньо повна		18 - 19
Відповідь по суті, з незначними помилками, не повна	Задовільно	16 - 17
Відповідь загалом по суті, з помилками, не повна		12 - 15
Відповідь наближена до правильної, зі значними помилками	Не задовільно	9 - 11
Відповідь не по суті і не правильна		0 - 8

Загальне оцінювання проводиться за 100 - бальною шкалою, національною шкалою та за шкалою ECTS у відповідності до Болонської систем оцінювання успішності (Таблиця 2).

Загальна оцінка є результатом середньоарифметичного оцінювання відповідей за кожним питанням екзаменаційного білету кожним членом екзаменаційної комісії.

Загальна шкала оцінювання

Національна шкала оцінювання	Методика визначення оцінки	100-бальна оцінка	Оцінка за шкалою ECTS
Відмінно	Сума балів отриманих за відповіді на чотири теоретичні питання	90-100	A
Добре		82-89	B
		74-81	C
Задовільно		64-73	D
		60-63	E
Незадовільно		35-59	FX
	0-34	F	

За результатами оцінювання студентів Голова екзаменаційної комісії визначає кінцеву оцінку згідно оцінок кожного з членів екзаменаційної комісії та вносить оцінки у відомість оцінювання успішності.

Результати державного екзамену оголошуються студентам Головою екзаменаційної комісії після узгодження з членами комісії по закінченню державного екзамену.

В разі отримання негативної оцінки державний екзамен студентом здається через рік.

Усі зміни і доповнення до програми державного екзамену проводяться за рішенням Вченої ради факультету не пізніше, як за місяць до проведення державного екзамену з обов'язковим інформуванням студентів.

3. Перелік питань, що виносяться на комплексний державний екзамен зі спеціальності для здобувачів другого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура)

Питання з дисципліни «Основи теорії і методики фізичного виховання»

1. Що вивчає теорія та методика фізичного виховання як наука та навчальна дисципліна; чому ОТМФВ вважається науковою та навчальною дисципліною?
2. Що є предметом вивчення ОТМФВ та які науки складають наукове підґрунтя цієї дисципліни?
3. Що є ідейними, програмно-нормативними та організаційними основами Національної системи фізичного виховання?
4. Якими є загальна мета та загальні завдання Національної системи фізичного виховання?
5. Дайте визначення поняттю «Принципи фізичного виховання»; назвіть основні групи принципів, які використовуються у фізичному вихованні?
6. Назвіть та дайте коротку характеристику засобам фізичного виховання?
7. Дайте визначення поняттю «Фізична вправа» та розкрийте зміст фізичної вправи як основного засобу фізичного виховання?
8. Назвіть основні групи і підгрупи фізичних вправ (їх класифікацію)?
9. Дайте характеристику оздоровчим силам природи як засобу фізичного виховання, розкрийте їх значення?
10. Назвіть гігієнічні чинники, що використовуються як допоміжні засоби фізичного виховання, їх значення?
11. Назвіть та охарактеризуйте основні методи фізичного виховання?
12. Назвіть та дайте характеристику основним сторонам методики фізичного виховання?
13. Назвіть та дайте характеристику принципам методики фізичного виховання?
14. Розкрийте сутність механізмів формування рухових вмінь та навичок?
15. Поясніть структуру процесу вивчення вправи: основні етапи вивчення?
16. Поясніть значення та зміст етапу ознайомлення з фізичною вправою?
17. Назвіть способи розучування та вдосконалення фізичної вправи?
18. Дайте визначення поняттю сили як фізичної якості та видам силових здібностей; методам їх виховання?
19. Дайте визначення поняттю швидкості як фізичної якості та видам швидкісних здібностей, методам їх виховання?

20. Дайте визначення поняттю спритності як сукупності координаційних здібностей і поясніть методику виховання спритності?
21. Дайте визначення поняттю витривалості та її основним видам, методам виховання?
22. Дайте визначення поняттю гнучкості як фізичної якості та назвіть види гнучкості, методи їх виховання?
23. Поясніть, що означають поняття форма і зміст уроку з фізичної культури динаміку працездатності учнів?
24. Назвіть види урочних та неурочних форм занять у фізичному вихованні, наведіть приклади?
25. Назвіть способи організації учнів на уроках фізичної культури?
26. Якою є структура уроку з фізичної культури?
27. Що таке фізичне навантаження та чим його вимірюють; якими є способи регулювання навантаження на уроках фізичної культури?
28. Наведіть приклади неурочних форм занять у фізичному вихованні та їх відмінності від урочних форм?
29. Що розуміють під вихованням особистості у процесі фізичного виховання учнів?
30. Назвіть методи досліджень в теорії та методиці фізичного виховання; яким є порядок проведення дослідницьких процедур.

Питання з дисципліни «Фізична культура у школі»

1. Чому урок фізичної культури є основною формою занять у школі?
2. На які медичні групи поділяються учні на уроках фізичної культури і за якою програмою вони навчаються?
3. Як слід розуміти керівну роль учителя на уроці фізичної культури з позиції педагогіки співпраці?
4. З яких елементів складається діяльність учнів на уроці фізичної культури?
5. Яке значення має добір вправ для підготовчої частини уроку фізичної культури?
6. Із чого випливають і що передбачають освітні завдання уроків фізичної культури?
7. Які заходи повинен здійснити вчитель, розв'язуючи оздоровчі завдання на уроці фізичної культури?
8. Які заходи слід передбачити у боротьбі з травматизмом на уроці фізичної культури?

9. Які моральні та вольові якості вчитель повинен формувати у своїх учнів?
10. Які вимоги повинен учитель висувати, виходячи з традиційних форм організації і проведення уроку?
11. Як слід доносити завдання уроку до свідомості учнів?
12. Які Ви знаєте елементарні способи управління учнями, і для чого вони використовуються?
13. Назвіть способи виконання фізичних вправ.
14. Які характерні риси фронтального методу організації навчальної діяльності учнів?
15. Коли доцільно використовувати груповий метод організації навчальної діяльності дітей?
16. Чому треба конкретизувати завдання уроків?
17. Що передбачає рухова підготовка вчителя до уроку?
18. Над чим повинен працювати вчитель у процесі теоретичної і мовної підготовки до уроку?
19. Яка сутність розминки та її частин?
20. Які можливі засоби підготовчої частини уроку Ви знаєте?
21. Якими способами керування під час виконання вправ Ви будете користуватись у підготовчій частині уроку?
22. Які завдання Ви будете розв'язувати в основній частині уроку?
23. Які особливості виховання фізичних якостей в основній частині уроку?
24. Як забезпечити високий рівень самостійності занять?
25. Які особливості мають уроки, що проводяться на свіжому повітрі у природних умовах?
26. Яке значення має навантаження на уроці для формування позитивного ставлення учнів до фізичної культури?
27. Що значить “дозувати навантаження”? Які його межі за інтенсивністю?
28. Які можливі засоби заключної частини уроку Ви знаєте?
29. Для чого визначати загальну і моторну щільність уроку?
30. Які фактори позначаються на щільності занять?

Питання з дисципліни «Педагогіка фізичного виховання і спорту»

1. Категорії педагогіки: «освіта», «навчання», «виховання», «освітній процес».
2. Зміст понять «фізичне виховання» та «фізична культура», спільне й відмінне.
3. Методи і засоби на заняттях фізичної культури.
4. Діяльність учителя фізичної культури в закладах загальної середньої освіти.
5. Поняття «принцип» у дидактиці, специфічні принципи навчання, що реалізуються у фізичному вихованні.
6. Аналіз Типових освітніх програм з фізкультурної освітньої галузі для початкової школи.
7. Програма з фізичної культури для основної школи, загальна характеристика.
8. Аналіз програми з фізичної культури для старшої школи.
9. Активність учнів на уроці фізичної культури, її види.
10. Підвищення активності учнів на уроці фізичної культури через виховання інтересу до його організації.
11. Задоволеність учнів уроками фізичної культури і чинники, що її визначають.
12. Інноваційні технології навчання у сучасному освітньому процесі.
13. Зміст понять «фізичний розвиток», «фізичні якості», «фізичне здоров'я». Засоби розвитку фізичних якостей.
14. Форми організації занять з фізичної культури.
15. Урок - основна форма організації навчання з фізичної культури, сучасні вимоги до уроку фізичної культури.
16. Типи уроків фізичної культури. Структура уроку фізичної культури та підготовка до його проведення.
17. Фізичне виховання в позаурочній діяльності.
18. Застосування рухливих ігор на уроках фізичної культури у дітей різних вікових груп.
19. Спортивні масові заходи із школярами.
20. Зміст, види, форми і методи педагогічного контролю у навчальному процесі.
21. Оцінка діяльності учнів на уроках з фізичної культури. Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів.
22. Поняття «тренувальний процес», якість тренувального процесу.
23. Типові помилки тренера, що знижують активність у процесі тренувань.

24. Дидактичні принципи, що відповідають запитам сучасного спорту, їх зміст.
25. Особливості роботи зі спецгрупою на уроках фізичної культури.
26. Вплив спорту на формування у школярів національно-патріотичних та моральних якостей.
27. Зміст понять «спортивна форма», «мобілізаційна готовність».
28. Поняття «спортивна кар'єра». Етапи і кризи спортивної кар'єри.
29. Особливості діяльності тренера у ДЮСШ.
30. Психолого-педагогічний такт тренера-викладача. Культура мовлення тренера.

Питання з дисципліни «Вступ до спеціальності»

1. Дайте характеристику навчальній та науковій дисципліні «Вступ до спеціальності».
2. Розкрийте місце фізичної культури в системі загальнолюдських цінностей.
3. Проаналізуйте основні завдання національної системи фізичного виховання та напрями їх реалізації.
4. Розкрийте сутність Болонської системи вищої освіти та назвіть її переваги для України.
5. Назвіть основні групи засобів фізичної культури і дайте коротку характеристику.
6. Розкрийте особливості організації освітнього процесу здобувачів вищої освіти в ЗВО за кредитно-модульною системою навчання.
7. Назвіть основні форми занять фізичною культурою.
8. Розкрийте сутність основних етапів становлення і розвитку кафедри теорії та методики фізичної культури ДВНЗ «УжНУ».
9. Охарактеризуйте зміст матеріально-технічного забезпечення уроків фізичної культури в школі.
10. Вкажіть складові програмно-нормативних основ національної системи фізичної культури України.
11. Розкрийте проблему законодавчого забезпечення розвитку фізичної культури і спорту в Україні.
12. Розкрийте організаційну структуру, характер діяльності і взаємозв'язок фізкультурно-спортивних організацій України.
13. Назвіть джерела матеріального та фінансового забезпечення фізичного виховання і спорту в Україні.
14. Назвіть найбільш відомі міжнародні спортивні організації.

15. Вкажіть освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки та посади, які можуть обіймати випускники ЗВО за спеціальністю Середня освіта (Фізична культура).
16. Проаналізуйте зміст діяльності вчителя фізичної культури в ЗЗСО.
17. Основні права і обов'язки здобувача вищої освіти ЗВО.
18. Розкрийте зміст посадових обов'язків вчителя фізичної культури.
19. Наведіть приклади державних і громадських всеукраїнських спортивних організацій.
20. Урок фізичної культури як основна форма занять руховою активністю в ЗЗСО.
21. Розкрийте сутність основних методів контролю якості знань здобувачів вищої освіти.
22. Назвіть форми організації навчальних занять у вищій школі.
23. Назвіть семестрові форми контролю якості знань здобувачів вищої освіти.
24. Вкажіть позакласні форми фізичного виховання учнів ЗЗСО.
25. Проаналізуйте зміст категорії «Здоров'я» в контексті професійної реалізації учителя фізичної культури.
26. Розкрийте складові професійної майстерності та структуру діяльності вчителя фізичної культури ЗЗСО.
27. Дайте визначення і характеристику Курсовій роботі як одному із видів індивідуальної роботи.
28. Розкрийте зміст галузевих стандартів вищої освіти.
29. Дайте визначення та характеристику термінам: «Лекційні заняття» «Семінарські заняття», «Практичні заняття», «Лабораторні заняття».
30. Вкажіть, що розуміють під поняттям «академічна відпустка».